

Els quatre reptes de la universitat catalana

Bona tarda i benvinguts.

Aquesta és, ja, la meva cinquena inauguració de curs des que tinc el plaer, l'honor i l'orgull de presidir el Consell Social de l'Autònoma. Els consells socials són, com sabeu, els òrgans de participació (i representació) de la societat en les universitats públiques, una de les ròtules en la seva integració al seu entorn econòmic, polític i social. Confio a donar veu, amb aquestes paraules, també a la resta dels consells socials de les universitats catalanes.

Els Consells som actors que vetllem pel patrimoni de les universitats i la gestió econòmica i acadèmica i hi participem activament, perquè així ens ho encarrega la llei. El Consell Social d'una universitat és, també —en el cas de l'Autònoma, molt especialment—, un organisme amb un perfil propi i amb projectes propis al servei de la universitat.

Deia que és el meu cinquè acte d'obertura de curs. Aquest, però, no és un curs més. No som en un lloc qualsevol ni en un dia qualsevol. El lloc i el dia són excepcionals.

Observem la meravella que ens acull. Em costa resistir-me al tòpic de “marc incomparable”. És així: incomparable. Ideal. Som on hem de ser; cap altre emplaçament seria millor per a aquest acte d'obertura del curs 2018-2019 de la UAB i del sistema universitari català. Fa un any érem al monestir de Sant Cugat; avui som en un altre dels espais on, fa 50 anys, va néixer l'Autònoma: el que va acollir la seva primera Facultat de Medicina i n'acull una unitat docent.

Un espai (el Recinte Modernista de Sant Pau) que, a més, simbolitza el que som i el que volem ser: dinamisme, innovació, obertura, complicitat entre actors per millorar les condicions de vida de tothom. És, també, si m'ho permeteu, un lloc d'especial significança personal, en el que fa 42 anys vaig iniciar la meua carrera professional; també és on vaig conèixer la meua esposa, la Cris, infermera de l'Hospital, on va néixer el nostre primer fill i on van morir dos avis meus.

Deia que no només el lloc és incomparable. El moment també és únic. Fa un any, començàvem a celebrar el que encara avui celebrem: a l'Autònoma fem mig segle; ens fem grans. I ens encanta commemorar-ho, avui, amb una companyia tan grata: totes les universitats públiques catalanes, el projecte exemplar de Proactiva Open Arms i el president de la Generalitat de Catalunya.

Més enllà del 50è aniversari de la UAB —la nostra universitat ciutat—, el moment també és excepcional per a la universitat catalana i per a tot Catalunya, sens dubte. El futur de la universitat i el d'aquest país són a les mans no només dels qui hi exercim càrrecs de responsabilitat, sinó de tots i cadascun de nosaltres.

A Catalunya tenim una universitat pública exemplar i francament espectacular, un cas d'èxit; més, tenint en compte l'estretor pressupostària dels últims temps. És obvi que els rànquings no reflecteixen tota la realitat, però sí que en són un indicador, i només cal fer-hi un cop d'ull. A finals de juliol, per exemple, sabíem que les universitats catalanes són les que encapçalen la llista d'universitats espanyoles més ben classificades en més especialitats segons el prestigiós rànquing de Xangai, entre elles, per suposat, la UAB.

Convé, però, no caure en el cofoisme. Ni avui ni mai. Per això —crec que la resta dels consells socials catalans ho podran compartir— us vull participar els que penso que són els quatre principals reptes pendents de la universitat catalana.

El finançament. Continua sent el nostre cavall de batalla; el gran, l'enorme repte pendent. Tenim una universitat pública que necessita una injecció de recursos equiparables a la mitjana de la resta d'universitats europees. Recursos imprescindibles per tal de complir la nostra funció docent, recercadora i transferidora; per retornar a la societat, incrementat, aquest esforç en forma de fruits tangibles que la facin millor.

Mantingut en el temps, un finançament insuficient ens descapitalitza. I deixeu-me escombrar una mica cap a casa: l'Autònoma és una de les universitats públiques de més dimensió de Catalunya i de l'Estat, i és —no ens cansem de dir-ho— l'única que ha de suportar, sense contrapartida de subvenció, el que anomenem els costos de ciutat, d'uns cinc milions d'euros anuals; l'impacte pressupostari és molt significatiu, que l'entendem com un greuge comparatiu respecte tota la resta d'universitats públiques catalanes i estatals que no han de fer front a aquestes despeses.

Però en el finançament, a banda d'exigir-ne de públic, les universitats també hem de millorar nosaltres mateixes. Hem de treballar amb més intensitat i amb més eficiència per trobar noves vies per generar ingressos propis. L'autofinançament també és un repte.

Segon repte pendent de la universitat catalana: la relació amb l'empresa. Hem avançat molt, però no prou, encara. Universitat i empresa no són prou a prop una de l'altra. Sempre parlo de transferència d'anada i tornada. Hem de transferir professionals formats i innovació al teixit empresarial, sens dubte, però aquestes mateixes empreses tenen el deure de correspondre aquest esforç donant suport a la universitat, col·laborant-hi, aportant-hi valor.

I, per cert, hem de fomentar l'esperit emprenedor arreu; a la universitat, també, tant entre els acadèmics com entre els gestors i els alumnes o titulats. Tots emprenem, tots som emprenedors d'una manera o d'una altra.

Tercer repte. La percepció social de la universitat. És cert que som les institucions més ben valorades del país segons el Centre d'Estudis d'Opinió. Les set universitats públiques, les quatre privades i la no presencial encapçalem el rànquing més important: el de la gent. Som la institució més ben valorada del país per davant de policies, ajuntaments i mitjans de comunicació.

Però no n'hi ha prou. La universitat no és, encara, prou percebuda ni tractada com a patrimoni col·lectiu. No és només una qüestió de reconeixement sinó, sobretot, de fets. Sense una universitat potent —amb prou recursos i complicitats—, no tindríem ni tindrem una societat potent. La política universitària no és, només, cosa de les mateixes universitats i de l'administració; no afecta, només, el personal i els estudiants: pertany, beneficia i interessa al conjunt de la societat. Les universitats públiques som de tothom, de la gent, de la ciutadania; ens hi devem i volem que cada ciutadà se'ns senti seves, pròpies, perquè ens està fent possibles i perquè el dia a dia de cada ciutadà és millor gràcies a les universitats. Tot plegat ens ho hem de creure i ho hem d'exercir amb més passió.

I quart i últim repte. La vinculació dels alumnes. A les universitats no ens agrada parlar d'exalumnes ni d'antics alumnes. Si ets alumne d'una universitat, n'ets per sempre; ets ambaixador de la seva marca arreu on vagis; hauries de continuar aportant-hi valor i, per suposat, la universitat també ha de continuar aportant-te'n. Hem de facilitar molt més perquè els titulats sorgits de les nostres aules hi tornin per compartir la seva experiència o per continuar aprenent.

En aquest panorama, ¿quin és el paper dels Consells Socials?

Un de molt rellevant i gens fàcil. Complir el nostre deure de vetllar per la bona aplicació dels recursos públics a la universitat de tothom. Hem de ser els ulls, les orelles i la boca de la societat dins les universitats.

Però, també i sobretot, els consells socials hem de complir el nostre compromís de facilitar el màxim apropament, la màxima integració, la màxima col·laboració entre universitat i societat, i entre universitat i empresa. Els Consells hem de garantir, ni més ni menys, la porositat i la transparència de la universitat —el seu caràcter de servei públic—, i treballar per evitar que sigui un compartiment estanc.

Tenim feina. Molta feina. I tenim feina, també, a visibilitzar l'aportació dels consells socials a les universitats. Som, encara, relativament desconeguts, massa poc visibles, i hem de fer un esforç de comunicació. Ens hem de

proposar donar a conèixer més i millor no només els Consells com a òrgans, sinó la tasca importantíssima que tenim encomanada. L'encàrrec que exercim.

Ens comprometem ara i aquí, davant de tots vosaltres, a fer-ho tan bé com puguem i sapiguem, i us agraïm que ens hi ajudeu.

Per molts anys, Universitat Autònoma de Barcelona. Per molts anys més d'excel·lència i de disrupció.

I per molts més anys d'excel·lència al servei del progrés social, sistema universitari català.

L'enhorabona a tots les persones premiades amb la Distinció Jaume Vicens Vives i bon inici de curs a tothom.

Moltes gràcies, bona tarda, bona sort, salut i pau.

Gabriel Masfurroll
President del Consell Social

6 de setembre del 2018

[\[Discurs en l'acte d'inauguració oficial del curs acadèmic del sistema universitari català i de la UAB.\]](#)